

---

mAnasollasastutiH by Appayya Dixit

மாநஸோல்லஸஸ்துதி: ஸ்ரீமத³ப்பய்யாதீ³க்ஷிதேந்த³ரை:
விரசிதா

Document Information

Text title : mAnasollasa stuti

File name : mAnasollasa.itx

Category : misc, sahitya, appayya-dIkShita

Location : doc_z_misc_general

Author : Shri Appaya Dikshitar

Transliterated by : N.Balasubramanian bbalu at satyam.net.in

Proofread by : N.Balasubramanian bbalu at satyam.net.in

Latest update : August 28, 2021

Send corrections to : sanskrit@cheerful.com

This text is prepared by volunteers and is to be used for personal study and research. The file is not to be copied or reposted without permission, for promotion of any website or individuals or for commercial purpose.

Please help to maintain respect for volunteer spirit.

Please note that proofreading is done using Devanagari version and other language/scripts are generated using **sanscript**.

January 14, 2023

sanskritdocuments.org

மாநஸோல்லஸஸ்துதி: ஸ்ரீமத³ப்பய்யாதீ³க்ஷிதேந்த³ரை:
விரசிதா

Introduction:

This is a short poem by the famous author. It consists of seventeen verses and is construed in the form of advice to the mind. The poet finds that the mind is now fully preoccupied with the affairs of the world, family and friends to the extent that it is unable to think of the consequences of such preoccupation. The poem points out the consequences and also the way to escape them. The remedy is to start thinking of Lord Siva and worship Him. One may continue to attend to personal matters but, should, at the same time engage the mind in thinking of the Lord. This will bring in all the prosperity one requires for a good life. It will also confer ever lasting peace which one cannot find by being busy with the world. It is common to find saints and devotees addressing their mind and also other organs like the eyes to turn to the Lord for escape from the stresses and strain that the worldly life brings in its wake.

Some examples are given here.

- 1) Mana sambodha niyamanam - 10 verses by Bhartruhari in his Vairagya shatakam.
- 2) Manache Sloka of Sri Samartha Ramadasa of Maharashtra.

This work is in Marathi language and has 205 verses.

- 3) Manoniyamanam (மனோநியமநம்) by Saint

Sadasiva Brahmendra is a small but beautiful poem consisting of 13 verses addressed to the mind.

4) The saint has also composed many songs that address the mind, the tongue etc.

Some are:

(1) Bhaja re Gopalam manasa. (ப⁴ஜ ரே கோ³பாலம் மாநஸ 1)

(2) Smara varam chetah smara Nanda Kumaram.

(ஸ்மர வாரம் சேத: ஸ்மர நந்த³குமாரம் 1)

(3) Bruhi Mukundeti Rasane (ப்³ருஹி முகுந்தே³தி ரஸநே 1)

(4) Manasa sancharare (மாநஸ ஸஞ்சர ரே)

(5) Bhaja re Yadhunatham (ப⁴ஜ ரே யது³நாத²ம் 1).

5) The saint Kulasekhara also addresses the organs in his Mukundamala. One of his popular poems is given here.

ஜிஹ்வே கீர்தய கேஸவம் முரரிபும் சேதோ ப⁴ஜ ஸ்ரீத⁴ரம்
பாணித்³வந்த³வ ஸமர்சயாச்யுதகதா²-ஸ்ரோத்ரத்³வய த்வம் ஸ்ரு³ணு |
க்ரு³ஷ்ணம் லோகய லோசநத்³வய ஹரே-ர்க³ச்சா²ங்க⁴ரியுக்³மாலயம்
ஜி⁴க்⁴ராண முகுந்த³-பாத³-துளஸீம் மூர்த⁴ந் நமாதோ⁴க்ஷஜம் ||

Now let us go to the poem proper.

|| ஸ்ரீ ஸிவமஸ்து ||

அயி ப்⁴ராதஸ்சேத: பரமமுபதே³ஸம் ஸ்ருணு மம
ஸ்மராரேர்சாயாம் படுஷுகரணேஷு ஸ்மர ப²லம் |
தவைஷாம் ப்ரேஷ்யாணமுபரதிக்ரு³திஸ்ராந்தி மஹதி
த்வாயைகேந ஸ்வாஸப்ரஸமஸமயே கிந்நு ஸுகரம் || 1 ||

அதிஸ்தே²மஸ்பீ²தாநபி ஸிக²ரிண: பஸ்ய சலிதாந்
கியந்தம் வா காலம் கிஸலயம்ரு³து³ஸ்தா²ஸ்யதி வபு: |
அஸாரே⁵ஸ்மிந்பூஜாம்அயி ஹ்ரு³த³ய ஸம்போ⁴ந் குருஷே
கதே³த்³ரு³க் தே லப்⁴யம் கத²ய ஜட³ தந்த்ரோபகரணம் || 2 ||

இதா³நீமத்யல்பேஷ்வயி ஹ்ரு³த³ய கார்யேஷ்வதி மஹாந்
இயாந் வ்யாஸங்க³ஸ்தே ந கலயஸி யேந ஸ்மரரிபும் ||

அதிக்ரந்த³த்³ப்³ந்து⁴வ்யஸநஜலதா⁴வர்தி ஸமயே

கியாநாக³ந்தா தே ஸிவ ஸிவ ஹதோஸ்யேவ ப⁴வதா || 3 ||

அயே சேதஸ்ஸாஸ்த்ராண்யதி⁴கமவக்ஷ³டா⁴ந்நயபி

முதா⁴ ந யத்³யாஸஜ்ஜேதா:² பஸுபதிபதா³ம்போ⁴ஜப⁴ஜநே |

ததி³த்த²ம் போ⁴க்தவ்யம் க²லு புநரபி ப்ரேத்ய பு⁴வநே

மஹத்³து:³க²ம் வர்ணக்³ரஹணஸமயோபக்ரமமித³ம் || 4 ||

கியந்தோ நா பூ⁴வந் ஹ்ரு³த³யபரமப்ரேமவிஷயா:

புராஜந்மஸ்வத்³ய க்வ க³தமிதி ஜாநாஸி கிமு தாந் |

வ்ரு³தா⁴ மோஹம் ப்³ந்து⁴ஷ்வஹிதபரிணாமம் த்யஜ ஸகே²

யதா³ஸேவாதோ³ஷாத் ஸ்மரஸி ந கதா³஽பி ஸ்மரரிபும் || 5 ||

அமீ சேத் புத்ராத்த³யா-ஸ்தவ ப்⁴ரு³ஸதரம் ப்ரேமவிஷயா:

ப⁴விஷயந்தோ ந ஸ்யு: கிமு ஜட³ ததா² பா⁴விஜநநே |

ஸதே³வ த்வய்யேவம் ஸமுபஜநிதாக்ஷத்ரயஹதே

கதா³ ஸம்போ⁴ஸ்சிந்தா ப⁴வதி ப⁴வபீ⁴திப்ரஸமநீ || 6 ||

அநாப்ரு³ச்ச²ய ஜ்ஞாதீ-நவஸ ருதி³தோச்சு²ந-நயநாந்

க³தி:கா ந-ஸ்தாதேத்யதி-கருணமக்³ரே விலுடிதாந் |

அவஸ்யம் க³ந்தவ்யம் க²லு தத³ஹிதாநாமபி புரஸ்த-

த³த³யைவ ஸ்நேஹம் த்யஜ ஹ்ரு³த³ய தேஷ்வர்ச்ச கி³ரிஸம் || 7 ||

இத³ம் ஸஜ்ஜீய⁴தம் க்ரு³தமித³-மித³ம் கார்யமது⁴நே-

த்யயம் வ்யந்தா²ரம்ப⁴ஸ்தவ ப³தமநஸ்-ஸாம்யது கதா³ |

ஸக²ல்வாக³ந்தா தே ஸிவப⁴ஜநஹீநஸ்ய ஸமயஸ்-

ஸமுத்³யந்நிர்கோ⁴ஷஜ்வலத³ஸநிபாத ப்ரதிப⁴ய: || 8 ||

தவ்யா க³ர்பே⁴ மாதூர்யதி³ஹ சிந்திதமபூ⁴த் த-

தா³லோச்ய ஸ்வாந்தே வ்ரஜ ஸிவமகார்யே த்யஜ ருசிம் |

க³தோ தூ³ரம் மூ³ர்க:² க இவ க²லு வித்தார்ஜந தி⁴யா

சரேஸ்ஸ்வைரம் த்யக்த்வா ப்ரபு⁴வரம்ரு³ணாதா³நரஸிக: || 9 ||

அபத்²யா-தா³ஹாராத³பி தவ கியந் மாநஸ ப⁴யம்

முஹூ³ர்தாவஸ்தா²யி ஜ்வரஜட²ர-பா⁴ராதி³கரணத் |

அமுஷ்மாத³ஸ்ராந்த-ப்ரவிதத ப⁴வவ்யாதி⁴ஜநநாத்

மஹேஸே வைமுக²யாத் கிமிதி ந ப⁴யம் கிஞ்சித³பி || 10 ||

இயந்தங்காலம் தே நியதஸஹவாஸேந ஜநிதா கிம்-

ஈஷந்நாஸ்த்யந்த:கரண மயி ஸௌஹார்த³கணிகா |
யதே²ச்ச²ம் ப்⁴ராந்த த்வம் விஹரவிஷயாரண்ய-குஹரே
ப⁴ஜ ஸ்ரீபாதா³ப்³ஜம் ஸக்ரு³த³பி புராரேரநுதி³நம் || 11 ||

ஸ்தி²தோ⁵ஸ்மி த்வாம் பர்யந் சிரமஹித ஏவம் தவக்ரு³தே
மத³ர்தா²ஸு ஸ்தா²னோர்ஹுரு³த³ய பரிசர்யாஸு விமுக:² |
இதா³நீந்நிர்விண்னோ⁵ஸம்யலமுபக³தஸ்தே⁵த³யஸமயோ
யதா³தம்ந்யப்ப்யாஸ்தா²ம் ஜஹதி ஸுஹ்ரு³த³ர்தே² க்ரு³தவித:³ || 12 ||

அலப⁴யேவப்பயர்தே²ஷ்வதி⁴க சபலா-நக்ஷப்ரு³து²காந்
அத்ரு³ப்தாநத்யர்தே² ஸுசிரமநுவுரு³த்தாநபி ததா² |
அஸக்யம் தே ஸம்போ⁴ர்ப⁴ஜந-மநுரு³த⁴யைவ-மஸூசீந்
உபேக்ஷவோபாயஸ்தவ ஹ்ரு³த³ய தேஷாமுபஸமே || 13 ||

உபாயம் தே சேத: பரமுபதி³ஸாமி ஸ்மரரிபோ:
பதா³ம்போ⁴ஜத்³வந்த³வே பரவஸதயா ரஜ்யஸி யத: |
அவஸ்யம் போ⁴க்தவ்ய-மநுதி³ந-மதர்க்யோபக³மநாம்
த³ஸா-மந்த்யாம்-மந்தஸஸபதி³ க³ணயோபஸ்தி³ததராம் || 14 ||

சிராத் கஸ்சித்வ்யாத:⁴ ஸிவ இதி வஸத்யத்³ரிஸிகஹரே
ஸ மே மாயீபூ⁴த்வா மதிமஹர-த³த³தா⁴ ஸுக²நிதி⁴ம் |
ஸலக்³நஸ்சேத்³தை³வாத் க்வசநபதி²பாஸைஸ்ம்ரு³திமயை:
ஸகே² தம் ப³த³நீயா: ஹ்ரு³த³ய நிப்⁴ரு³தம் தா³ஸ்யதி த⁴நம் || 15 ||

ப³ஹிஸ்த்வம் வைய்யக்³ர்யம் ப்ரகடய பரம் லௌகிகக்ரு³தி-
ஷ்வவர்ஜ்யாஸு ஸ்தை²ர்யம் ப⁴ஜ பஸுபதே: பாத³ப⁴ஜநே |
விடேஷு ஸ்நிஹ்யந்தீமிவ ப³ஹிரஸாரை-ரபி⁴நயை:
த⁴நே ப³த³தா⁴ஸங்கா³ம் க³ணய தி⁴ஷ்ணே வாரவநிதாம் || 16 ||

மஹாதே³வத்⁴யாநாந்மமஸரணமந்யந்ந கலயே
ப⁴வக்³ரஹக்³ராஸோல்லஸிதப⁴வவேகா³த³தி⁴ப⁴வி |
ப்ரஸீத்³ ப்ராக³ல்ப⁴யம் ததி³ஹ பரிக்³ரு³ஹ்யாத³ய மஹதோ
ப⁴யாத்ராயஸ்வைநம் ப⁴க³வதி நமஸ்தே⁵ஸ்து தி⁴ஷ்ணே || 17 ||

|| ஸ்ரீ ஸிவமஸ்து ||

Endoded by N. Balasubramanian bbalu@satyam.net.in

——
mAnasollasastutiH by Appayya Dixit
pdf was typeset on January 14, 2023

——
Please send corrections to sanskrit@cheerful.com

